

24 Φεβρουαρίου 2014

Κωνσταντίνος Παρθένης: Τέχνη και Πνεύμα

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

«Κωνσταντίνος Παρθένης: Τέχνη και Πνεύμα», επιγράφεται η νέα έκθεση του Ιδρύματος Β. & Μ. Θεοχαράκη η οποία θα εγκαινιαστεί την Τετάρτη 26 Φεβρουαρίου, στο Ίδρυμα Θεοχαράκη. Την επιμέλεια της έκθεσης, η οποία θα διαρκέσει έως την 1^η Ιουνίου, έχει ο ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Νίκος Ζίας.

Ευαγγελισμός, 1918 - 1919, λάδι και φύλλα χρυσού σε καμβά, 60 x 40,3 εκ.

Ο Κωνσταντίνος Παρθένης, θεωρείται ως ένας από τους κορυφαίους ζωγράφους των δύο τελευταίων αιώνων του νεώτερου ελληνικού κράτους, που πέτυχε να συγκεράσει τη μορφολογική αντίληψη της μοντέρνας αισθητικής με την νεοελληνική αντίληψη της ζωγραφικής. Η έκθεση παρουσιάζει έργα της εξελικτικής πορείας του κορυφαίου δημιουργού από τις συλλογές της Εθνικής Πινακοθήκης-Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτζου (απ' όπου προέρχονται τα έργα, οι φωτογραφίες των οποίων συνοδεύουν αυτό το κείμενο), Εθνικής Τράπεζας, Τράπεζας της Ελλάδος, Δημοτικής Πινακοθήκης του Δήμου Αθηναίων, Υπουργείου Εξωτερικών, Βουλής των Ελλήνων, Ιερού Ναού Αγίου Αλεξάνδρου Παλαιού Φαλήρου και πολλών άλλων ιδιωτικών συλλογών. Ως προς τη θεματολογία της, η έκθεση περιλαμβάνει πορτρέτα, θρησκευτικά, ηθογραφικά, αλληγορικά θέματα, νεκρές φύσεις και τοπία.

Petite église de Céhalonie, Το μικρό εκκλησάκι της Κεφαλονιάς, 1920 - 1927, Λάδι και μολύβι σε μουσαμά, 115,2 x 130,6 εκ.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Καθηγήτρια της ιστορίας της τέχνης και

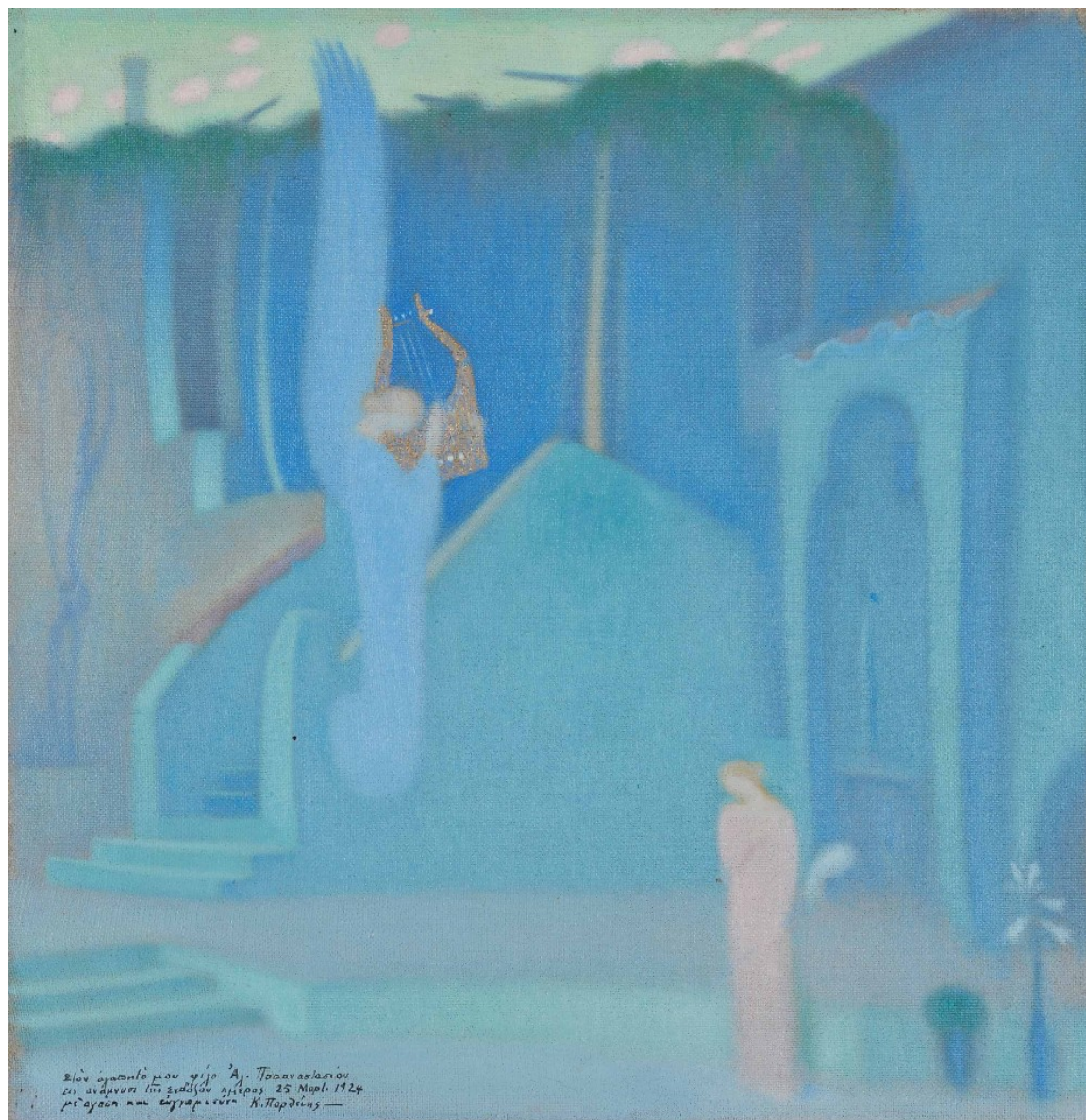
Διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης, Μαρίνα Λαμπράκη - Πλάκα: «Έλληνας της διασποράς, κοσμοπολίτης εκ καταγωγής και παιδείας, ο Κωνσταντίνος Παρθένης εμφανίστηκε και έλαμψε ως διάττων στο στερέωμα της επαρχιακής ακόμη ελληνικής καλλιτεχνικής σκηνής στην ανατολή του 20ου αιώνα. Γεννημένος στην πολυπολιτισμική Αλεξάνδρεια από μητέρα Ιταλίδα και πατέρα Έλληνα, πολύγλωσσος, με κοσμοπολιτική και βαθειά ελληνική παιδεία, με μουσικές γνώσεις, ο Παρθένης θα ολοκληρώσει την προσωπικότητά του με καλλιτεχνικές σπουδές που συνάδουν απόλυτα με αυτή την καταγωγή: Ρώμη, Βιέννη, Παρίσι, τρία καλλιτεχνικά κέντρα, με διαφορετικούς προσανατολισμούς και άλλη θερμοκρασία στην πνευματική τους ζωή, θα προσθέσουν τις πολύχρωμες ψηφίδες τους, συχνά αντιφατικές, στις κοσμοπολιτικές καταβολές της παιδείας του. Τα στοιχεία αυτά είναι καθοριστικά ερμηνευτικά εφόδια για τον ιστορικό που θα επιχειρήσει να φωτίσει την αινιγματική, μοναχική και πολύτροπη προσωπικότητα του Παρθένη.»

Τα αγαθά της συγκοινωνίας, 1920 - 1925, Λάδι και μολύβι σε καμβά, 34,8 x 69,3 εκ.

Ο Κωνσταντίνος Παρθένης γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το 1878 ή το 1879. Οι καλλιτεχνικές του σπουδές ξεκίνησαν κοντά στον ιταλό ζωγράφο Annibale Scognamiglio, στην Αλεξάνδρεια, για να συνεχιστούν κοντά στον γερμανό συμβολιστή Karl Wilhelm Diefenbach. Ο Παρθένης εξέθεσε στην α΄ έκθεση της Ομάδος Τέχνη, στα γραφεία της βενιζελικής εφημερίδας Ελεύθερος Τύπος. Το 1918 τιμήθηκε με τον Αργυρό Σταυρό του Σωτήρος. Ο Αστικός Σύνδεσμος Παλαιού Φαλήρου του ανέθεσε μια σειρά από εικόνες προοριζόμενες για τη διακόσμηση του ναού του Αγίου Αλεξάνδρου. Αποκορύφωμα της εκθεσιακής δραστηριότητάς του υπήρξε η διοργάνωση μεγάλης αναδρομικής έκθεσης (με 123 ελαιογραφίες και 113 σχέδια) στο Ζάππειο Μέγαρο, τον Ιανουάριο του 1920. Τότε

ακριβώς, ο Παρθένος τιμήθηκε και με το Αριστείο των Γραμμάτων και των Τεχνών, για τον πίνακα Ευαγγελισμός, επισφραγίζοντας την εμφατική ανάδειξή του σε ηγετική φυσιογνωμία στη σύγχρονη ελληνική τέχνη, παρά τις σφοδρές αντιδράσεις συντηρητικών κύκλων.

Ο Ευαγγελισμός, 1910 - 1911, Λάδι και στοιχεία φύλλου χρυσού σε καμβά επικολλημένο σε ξύλο, η ιδιόχειρη αφιέρωση με μελάνι, 43,2 x 41,8 εκ.

Τον Δεκέμβριο του 1929 διορίστηκε καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών. Η διδασκαλία του Παρθένου στη Σχολή, καινοτόμα, ανατρεπτική και ταυτοχρόνως εξαιρετικά συστηματική, σχεδόν αμέσως αποτέλεσε πόλο έλξης για τους πιο ανήσυχους σπουδαστές, που συγκεντρώθηκαν στο εργαστήριό του, όπως οι Γ. Τσαρούχης, Ν. Εγγονόπουλος, Αγ. Παπά, Ηλ. Φέρτης, Εμ. Ζέπος, Δ. Κεντάκας, Β. Σεμερτζίδης, Δ. Διαμαντόπουλος, Γ. Μανουσάκης, Ρ. Λεονταρίτου, Γ. Μανουσάκης, Π. Τέτσης κ.ά. Το 1937 τιμήθηκε με χρυσό μετάλλιο για τον πίνακα Η μάχη του Ηρακλή με τις Αμαζόνες στη Διεθνή Έκθεση του Παρισιού και το 1938

διοργανώθηκε αναδρομική έκθεση των έργων του στο πλαίσιο της ελληνικής συμμετοχής στη Μπιενάλε της Βενετίας. Ο ίδιος τιμήθηκε με το παράσημο του Στέμματος της Ιταλίας. Το 1947 παραιτήθηκε από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Ο Παρθένης πέθανε τον Ιούλιο του 1967, ενώ στα αμέσως επόμενα χρόνια σημαντικό μέρος του έργου του πέρασε στην Εθνική Πινακοθήκη. Σήμερα, ο Παρθένης αναγνωρίζεται ως ένας μεγάλος δάσκαλος και ως ο σημαντικότερος Έλληνας ζωγράφος του 20ού αιώνα.

Θέατρο Ηρώδου Αττικού, 1930 - 1938, Λάδι σε καμβά, 47,3 x 70,3 εκ.

Στα πλαίσια της έκθεσης το Ίδρυμα Θεοχαράκη οργανώνει ξεναγήσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά, αλλά και για ολόκληρη την οικογένεια. Αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στο Σεμινάριο «Ο μαθητής και ο δάσκαλος: Παρθένης, Παπαλουκάς, Θεοχαράκης». Στο σεμινάριο αυτό (4, 11, 25 Απριλίου, 9, 16, 23 Μαΐου) θα μελετηθεί το έργο του Παπαλουκά σε σχέση με τους σύγχρονους τοπιογράφους (Μαλέα, Οικονόμου, Λύτρα) και παράλληλα η σημασία του ως δάσκαλος, μέσα από το έργο του Παρθένη και του Θεοχαράκη. Οι συμμετέχοντες παρακολουθούν διαδραστικά, θέτοντας ερωτήματα και παίρνοντας μέρος σε έναν ενεργό διάλογο. Την ευθύνη του σεμιναρίου έχει η ιστορικός τέχνης Χριστίνα Πετρηνού.

Κατερίνα Χουζούρη